

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ТА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

ПРОГРАМА

**вступного випробування до аспірантури ІДУ НД ЦЗ
з іноземної (англійської) мови**

Схвалено Вченою радою
«29» березня 2022 року
Протокол № 2

Київ 2022

Загальні положення

Програму вступного іспиту до аспірантури Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту з іноземної (англійської) мови розроблено відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)” від 23.03.2016 № 261 та постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261» від 3 квітня 2019 р. № 283.

Програмою передбачено вступне випробування з англійської мови в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складення вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом.

Метою вступного іспиту є визначення рівня підготовки вступників з англійської мови та подальше спрямування навчання іноземній мові в аспірантурі з огляду на актуальність інтеграції освітньої системи України у європейський та світовий освітній простір і потребу в підвищенні рівня знань аспірантами іноземних мов і навичок активної роботи з міжнародними базами наукової інформації. Програма вступного іспиту засвідчує перехід від навчання володінню іноземною мовою до її практичного застосування, до використання її як засобу отримання й обміну необхідною інформацією.

За рівнем B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, вступники до аспірантури Інституту мають продемонструвати відповідність викладеним нижче вимогам.

Вимоги до навичок та вмінь в мовленнєвій діяльності вступників Читання (Reading)

Вступник до аспірантури повинен

вміти:

- розуміти основні моменти тексту, його загальний зміст; тексти, які містять найуживаніші повсякденні та пов’язані з професійною діяльністю (сферою публічного управління) мовленнєві зразки; описи подій, смислів та змістів наукових теорій, читати статті та повідомлення з сучасних проблем, автори яких займають особливу позицію або мають особливу точку зору, розуміти сучасні тенденції розвитку суспільно-політичних наук;

- володіти всіма видами читання (вивчаючим, ознайомлювальним, переглядовим і пошуковим), робити висновки й умовиводи на основі аналізу отриманої інформації;

- виділяти специфічну інформацію в текстах та розуміти особливості організації тексту та його структуру;
 - визначати настрій, ставлення, тон, мету, головну думку, контекст, підтекст;
 - виконувати завдання на рівні тексту та речення.
- знати:*
- використання закінчень, принципи словотвору;
 - особливості сполучуваності слів;
- мати:*
- практичні навички з граматики, лексики та використання мови (Use of English).

Письмо (Writing)

Вступник до аспірантури повинен вміти реалізовувати на письмі комунікативні наміри:

- писати тексти (есе, стаття, офіційний / неофіційний лист, доповідь, відгук) на знайомі теми у межах власної сфери інтересів, узагальнюючи й оцінюючи інформацію;
- писати згідно з поданими нотатками;
- порівнювати та протиставляти поняття;
- аргументувати власну думку; робити висновки;
- фіксувати потрібну інформацію в ході спілкування / аудіювання;
- використовувати правила орфографії та пунктуації.

Говоріння (Speaking)

Вступник до аспірантури повинен уміти:

Монологічне мовлення:

- представляти себе;
- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного та професійного спілкування;
- володіти всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення, порівняння, протиставлення тощо);
- робити коротке непередготовлене повідомлення з тематики, визначеної екзаменатором.

Діалогічне мовлення:

- відповідати на загальні питання;
- вести бесіду, демонструючи елементи розпиту, пояснення, висловлення власної думки тощо;
- уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією / дискусія / диспут у ході семінарів, конференцій тощо);

- уміти висловлювати й аргументувати власну думку, погоджуватися / заперечувати, вносити пропозиції, розмірковувати, оцінювати, приймати рішення через перемовини;

- мати здатність до мовленнєвої взаємодії, обміну думками із екзаменатором або іншим кандидатом.

Переклад

Під час виконання перекладу матеріалу вступник до аспірантури повинен *уміти*:

- працювати з двомовним та одномовним словниками;
- вибрати з двомовного словника відповідні українські або іншомовні еквіваленти;
- давати адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення.

Зміст навчального мовного матеріалу

Правила читання

Для розвитку навичок і вмінь читання вступник до аспірантури повинен у галузі орфоєпії володіти на рівні автоматизму вимовою всіх звуків англійської мови до міри, що забезпечує можливість для вступника зрозуміло висловлюватися іноземною мовою.

Вступник до аспірантури повинен також володіти автоматизмом паузації на основі синтагматичного ділення речення, зв'язністю сприйняття та відтворення синтагм і основними інтонаційними контурами.

Граматичний мінімум

Структура речення в англійській мові у порівнянні зі структурою речення в українській мові. Розповідне, питальне та заперечне речення. Типи питальних речень.

Дієслово. Допоміжні, питальні та смислові дієслова.

Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Система часів.

Активний і пасивний стан. Особливості використання і перекладу пасивного стану. Узгодження часів.

Умовний спосіб. Емфатичні конструкції.

Функції дієслів: *to be, to have, to do, will, should, would*. Інфінітив / герундій.

Іменник. Утворення множини. Присвійний відмінок.

Артикль.

Займенник (загальні відмінності). Особові, присвійні, вказівні займенники. Займенники *some, any*, заперечний займенник *no*. Кількісні займенники *many, any, few*. Неозначено-особовий займенник *one*, його функції. Зворотні займенники.

Прикметник. Прислівник. Ступені порівняння.

Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.

Ознаки підрядних речень: додаткових, означальних, умовних; ознаки сполучникового і безсполучникового підпорядкування; ознаки часових форм дієслів в *Present, Past, Future Simple; Present, Past Continuous; Present, Past Perfect* активного і пасивного стану і їх значення. Варіанти перекладу *Passive*.

Ознаки безособових форм дієслів: ознаки простих форм інфінітиву, герундію, прислівників теперішнього та минулого часів в реченні і функції цих форм. Розрізнення граматичної омонімії.

Ознаки безособових форм дієслова та їх значення. Інфінітив. Складні інфінітивні форми та їх співвідношення з формою присудку.

Дієслова (*see, hear, know, want, etc.*) як ознаки тричленної дієслівної конструкції з інфінітивом і її значення. Вставний елемент (*is said, is known, seem, etc.*) як ознака суб'єктного інфінітивного звороту (*He is said to arrive soon*) і його значення.

Ознаки модальності *to be + Infinitive, to have + Infinitive, should + Infinitive*.

Модальні дієслова з перфектним інфінітивом.

Найуживаніші суфікси, префікси для утворення слів наукової літератури та їх значення. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Лексичний мінімум

Лексичний мінімум має складати не менш ніж 2500 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику, що відповідає широкому профілю навчального закладу.

У цей мінімум входить як загальнонавчана термінологічна лексика з фаху, так і так звані потенційні словники, який має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі та який складається з:

а) інтернаціональних слів, подібних у галузі виразу і таких, що збігаються в галузі змісту в українській і англійській мовах;

б) відтворюваних похідних і складних слів, створених із знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей.

Для роботи з літературою за фахом вступник до аспірантури також повинен знати найбільш вживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в цій літературі.

СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступний іспит складається з наступних завдань:

1. Читання із словником оригінального тексту з фаху, відповідно до передбачуваної спеціальності з точною передачею змісту прочитаного *у формі письмового перекладу*. Обсяг тексту не менш ніж 500 слів.

2. Читання без словника оригінального тексту з фаху, відповідно до передбачуваної спеціальності з передачею змісту *у формі усного переказу*

іноземною мовою. Обсяг тексту не менш ніж 300 слів.

3.Бесіда іноземною мовою згідно з тематикою, передбаченою програмою.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Частина I. Мовна компетенція (завдання 1 і 2):

Завдання, що пропонуються, спрямовані на перевірку рівня сформованості компетенції в читанні, а саме: детальне розуміння змісту прочитаного, вміння встановлювати значення лексико-граматичних одиниць на основі контексту, здатність адекватно вибрати зі словникової лексичної парадигми саме те слово, яке відповідає даному стилістичному контексту, вміння адекватно і детально передати рідною та іноземною мовою інформацію отриману з прочитаного тексту, знання засобів організації дискурсу.

Частина II. Мовленнєва компетенція (завдання 3):

Метою бесіди є перевірка рівня сформованості вмінь усного мовлення з урахуванням перевірки рівня лексичної та граматичної компетенції, а саме здатність конструювати граматично правильні форми, використовуючи лексичні одиниці, які відповідають ситуації спілкування; здатність обґрунтовано і логічно давати відповіді на запитання і вести невимушену бесіду, в тому числі, за професійною тематикою.

Програмою передбачено 12 тем для бесіди іноземною мовою (1) та запитання щодо наукових інтересів та здобутків вступника до аспірантури (2):

1)

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

- Автобіографічні відомості
- Політично-адміністративний устрій сучасних держав світу
- Основні гілки влади в державі і їх завдання
- Політична система України
- Адміністративно-територіальний устрій України
- Державна політика.
- Європейська і євроатлантична інтеграція України
- Національна безпека України
- Сучасні вимоги до державних службовців
- Міжнародні інститути та організації.

Спеціальність 261 «Пожежна безпека»

- Автобіографічні відомості
- Класифікація пожеж. Фази розвитку пожежі. Поняття «локалізація пожежі»
- Обов'язки пожежного

- Пожежна частина: структура, функції, організація роботи
- Загальна інформація про процес горіння
- Ознаки пожежонебезпечності речовин та матеріалів
- Рятувальні інструменти та обладнання. Пожежні автомобілі.
- Засоби гасіння пожеж. Вогнегасники
- Форма пожежного. Захисний спецодяг для пожежних
- Евакуація людей із будівель та приміщень
- Профілактика пожеж
- Домедична допомога постраждалим під час пожежі: алгоритм дій

2)

- Яка тема Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
- Чим зумовлений вибір теми Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
- Яка мета Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
- Чи маєте Ви публікації у фахових виданнях? Назвіть їх.
- Чи займались Ви науковою діяльністю до вступу до аспірантури?
- У яких науково-практичних конференціях Ви брали участь?
- Яка була тема Вашої магістерської роботи?
- У якій державній установі (організації) Ви працюєте? Яку посаду обіймаєте?
- Що входить до Ваших посадових обов'язків?

ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Оцінювання відповідей проводиться за 200-бальною системою. Вступники, які отримали нижче 130 балів, до участі у конкурсі на зарахування до аспірантури ІДУНДЦЗ не допускаються

№ завдання	Вид завдання	Кількість балів
1.	Письмовий переклад державною мовою іншомовного тексту з фаху (зі словником)	80
2.	Реферативний усний переказ іншомовного тексту іноземною мовою та бесіда за змістом прочитаного тексту (запитання – відповідь)	60
3.	Співбесіда в межах визначеної тематики	60

Критерії оцінювання

1. *Письмовий переклад іншомовного тексту з фаху* передбачає повний та адекватний переклад, а також правильне розуміння іншомовного тексту з фаху. За кожну помилку в перекладі знімається 6 балів. Якщо вступник

продемонстрував не повне розуміння іншомовного тексту в цілому, знімається 30 балів.

2. *Усне реферування прочитаного іншомовного тексту з фаху* передбачає адекватну і логічну передачу сутності прочитаного тексту, участь в аргументованій дискусії в разі необхідності. У випадку достатньо адекватної передачі сутності прочитаного тексту, але неспроможності взяти участь в аргументованій дискусії знімається 10 балів. За неспроможність адекватно і логічно передати сутність прочитаного тексту знімається 30 балів.

3. Представлення *усного повідомлення на одну із запропонованих тем* (не менше 15 речень) у природному розмовному темпі; спроможність вести невимушену бесіду і аргументовану дискусію, а також давати адекватні і логічні відповіді на поставлені запитання в межах програмної тематики. За незначні стилістичні помилки, поодинокі лексичні та граматичні помилки, які не впливають на розуміння повідомлення, знімається 10 балів. За граматичні і лексичні помилки в кількості більше 10, або такі, що впливають на розуміння повідомлення, знімається 20 балів. За кожну помилку у відповіді на запитання знімається 6 балів.

Основна література для підготовки до складання вступного іспиту:

1. Бадюк О.О., Вовчаста Н.Я., Дідух Л.І., Іванів О.В., Ткаченко Т.В., Шванова О.В. Професійна англійська мова: тексти і вправи. Львів: ЛДУ БЖД, 2011. 72 с.

2. Гадайчук Н.М., Степанова І.С., Тульчак Л.В. Короткий курс граматики сучасної англійської мови для студентів усіх спеціальностей. Вінниця : ВНТУ, 2015. 55 с.

3. Короткий українсько-англійський словник зі сфери надзвичайних ситуацій – Понад 5000 термінів і термінологічних сполучень (за ред. Ковалю М.С., Шуневича Б.І.). Львів: ЛДУ БЖД, 2011. 126 с.

4. Криńska Н.В., Логвиненко І.В., Попова Л.В., Панова Т.М. Англійська мова за професійним спрямуванням для вищих навчальних закладів системи МНС. Харків: УЦЗУ, 2007. 156с.

5. Куликова В.І., Акулова Т. В. Learn and Practice English Grammar – Вивчай та практикуй англійську граматику: метод. посіб. Горлівка, 2010. 500с.

6. Методичні рекомендації та завдання для виконання модульних робіт 1, 2 з дисципліни «Іноземна мова (англійська)» здобувачами вищої освіти освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Частина 1, 2 / упорядн.: К.І. Шихненко. Київ: ІДУНДЦЗ, 2020. 140 с.

7. Методичні рекомендації та завдання для виконання модульних робіт 1, 2 з дисципліни «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» слухачами другого (магістерського) рівня вищої освіти заочної форми навчання, галузь знань 26 «Пожежна безпека», спеціальність 261 «Пожежна безпека» / упорядн.: К.І. Шихненко. Київ: ІДУНДЦЗ, 2020. 30 с.

8. Eales, F., Oakes, S., Speakout. Upper-Intermediate. Student's Book. Pearson, 2015. 176p.

9. Dooley, J., Evans, V. Grammarway 3. Student's Book. Express Publishing, 2008. 272 p.

10. Dooley, J., Evans, V. Grammarway 4. Student's Book. Express Publishing, 2011. 276 p. Duckworth M.. Oxford Business English. Grammar and Practice. Oxford University Press, 2002. 224 p.

11. Jones L. New International Business English. Cambridge University Press, 2000. 182p.

12. Latham-Koenig, C., Oxenden, C., New English File: Upper-Intermediate. Student's book. Oxford University Press, 2014. 168 p.

13. Murphy R. English Grammar in Use. A Self-Study Reference and Practice Book for Intermediate Students. Cambridge University Press, 2012. 380с.

Додаткова література:

14. Вороніна Є. В. Соціально-культурна сфера спілкування [Electronic resource], available at: <http://www.movi.com.ua/pidrucniki-angliyskoyi-movi/3449-sotsialno-kulturna-sfera-spilkuwannja>

15. BBC Learning English [Electronic resource], available at: <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/business/index.html>

16. Business English Pod [Electronic resource], available at: <http://www.businessenglishpod.com/>

Голова комісії з прийому
вступного іспиту з іноземної мови

Катерина ШИХНЕНКО